

BUSINESS, TRADE AND EXCHANGE ACTIVITIES

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 330.341.1

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В ГАЛУЗІ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ВИРОБНИЧОЇ БІЗНЕС-ІНФРАСТРУКТУРИ

Вадим Ратинський

*Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
Тернопіль, Україна*

Резюме. Розглянуто питання, пов'язані з діяльністю держави у сфері інноваційно-орієнтованої політики розвитку інфраструктури. У сфері інноваційного підприємництва розглянуто питання, пов'язані з різними формами фінансування інноваційних проектів, такими формами державної підтримки, як правова, інформаційна, політична та інші види допомоги. Також досліджено застосування інституційного підходу до створення механізму управління структурними змінами в соціально-економічних системах з метою підвищення їх стресостійкості в умовах масштабних безпекових викликів. Основною складовою такої стресостійкості є здатність до створення та впровадження інновацій, формування інноваційно-орієнтованих систем. Сформовано тенденції структурних змін в економіці України, що виникли під впливом війни, виділено проблеми, які можуть загрожувати стійкості до безпекових викликів. Висвітлено необхідність переходу до інноваційно-орієнтованої економіки для відновлення конкурентоспроможності країни в повоєнний період. У короткотерміновій перспективі стратегічним пріоритетом держави є перехід від відтворювального до інноваційного типу розвитку, що супроводжується зміною чинників економічного зростання та визнанням здатності економічних агентів до швидкого генерування нових ідей та їх комерціалізації як головних детермінант бізнес-процесів. При цьому доведено необхідність ефективного інституційного забезпечення, яке б стимулювало учасників ринку до інновацій. Запропоновано інституційний механізм управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем з виділенням законодавчого та організаційного забезпечення на різних структурних рівнях з метою реалізації визначених цілей. Проаналізовано характерні особливості інноваційно-орієнтованої економіки та встановлено вплив держави на її формування. Досліджено рівень інноваційності української економіки та порівняно його з аналогічними показниками інших країн світу. Запропоновано ряд заходів щодо перебудови вітчизняної економіки з метою трансформації її від сировинно-добувної моделі розвитку до інноваційно-орієнтованої економіки.

Ключові слова: інноваційне підприємництво, державна підтримка інноваційної діяльності, конкуренція, інновація, комерціалізація інновацій, підприємство, ринок.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.147

Отримано 27.03.2023

UDC 330.341.1

DEVELOPMENT STRATEGY OF STATE ECONOMIC POLICY IN THE FIELD OF INNOVATION-ORIENTED PRODUCTION BUSINESS INFRASTRUCTURE

Vadym Ratynskyi

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil, Ukraine

Summary. *The article examines issues related to the state's activities in the field of innovation-oriented infrastructure development policy. In the field of innovative entrepreneurship, issues related to various forms of financing innovative projects, such forms of state support as legal, informational, political and other types of assistance are considered. The application of an institutional approach to creating a mechanism for managing structural changes in socio-economic systems in order to increase their resilience in the face of large-scale security challenges is also explored. The main component of such stress-resistance is the ability to create and implement innovations, the formation of innovation-oriented systems. Trends in structural changes in the economy of Ukraine, which have arisen under the influence of war, have been identified, and problems that could threaten resilience to security challenges have been highlighted. The need to transition to an innovation-oriented economy to restore the country's competitiveness in the post-war period is highlighted. In the short-term perspective, the state's strategic priority is the transition from a reproductive to an innovative type of development, which is accompanied by a change in the factors of economic growth and recognition of the ability of economic agents to quickly generate new ideas and their commercialization as the main determinant of business processes. At the same time, the need for effective institutional support to stimulate market participants to innovate has been proven. An institutional mechanism for managing the innovative development of socio-economic systems with the allocation of legislative and organizational support at various structural levels in order to realize the defined goals is proposed. The article analyzes the characteristic features of the innovation-oriented economy and establishes the influence of the state on its formation. The level of innovativeness of the Ukrainian economy was studied and compared with similar indicators of other countries of the world. A number of measures have been proposed to restructure the domestic economy with the aim of transforming it from a raw material-mining model of development to an innovation-oriented economy.*

Key words: *Innovative entrepreneurship, government support for innovation activities, competition, innovation, innovation commercialization, enterprise, market.*

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.147

Received 27.03.2023

Постановка проблеми. Інноваційна складова економіки, що виникла як окрема частина в 20 столітті, досліджується як інструмент для підвищення рівня життя населення та прискорення технологічного розвитку країни. В той час приватний сектор був основною рушійною силою в розвинених країнах, а підприємці, які займаються новаціями та інноваціями, відіграють ключову роль у процесі розвитку технологій та підвищенні економічної ефективності виробництва. Технологічні інновації відіграють важливу роль у забезпеченні якості, швидкості та надійності виробництва, забезпечуючи екологічну безпеку та зменшуючи навантаження на людський капітал, що сприяє підвищенню тривалості та якості життя. Соціальні інновації, зокрема, полягають у покращенні якості та збільшенні кількості соціальних послуг за допомогою менших ресурсів, що є одним із найефективніших способів скорочення витрат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Низка провідних вітчизняних та іноземних вчених, таких, як Білошапка В. [1], Григоруk П., Пайонк О., Хрущ В. [2], Редзюк Е. [3], Стадник В., Йохна В., Любка В. [4], Станасюк Н. [5], Терон І. [7] та інші, займалися системним дослідженням міжнародної економіки та міжнародних інноваційно-інвестиційних процесів. Враховуючи їх значний внесок у з'ясування парадигми розвитку міжнародної економіки, міжнародної торгівлі та глобальної

інноваційно-інвестиційної політики, слід відзначити суттєву динамічність, нестабільність і навіть хаотичність деяких сучасних міжнародних економічних процесів. Це вимагає пошуку нових підходів до більш сталого й системного розвитку економіки України в глобалізованій економіці.

Метою статті є дослідження й узагальнення підходів науковців до використання інструментів інноваційно-орієнтованих соціально-економічних систем для формування стратегій розвитку економічної політики держави в галузі інноваційно-орієнтованої виробничої інфраструктури.

Постановка завдання. Глобальні трансформації є однією з найвагоміших тенденцій сучасного розвитку світового співтовариства. Вони детермінують трансформації всіх сфер життєдіяльності, включаючи соціальну, економічну, політичну, культурну та інші, впливаючи на формування внутрішніх механізмів розвитку як окремих територій, так і окремих бізнес-одиниць.

Виклад основного дослідження. Державна інноваційна політика є комплексом заходів держави, спрямованих на посилення зацікавленості науково-технічного та промислового потенціалу в прискоренні та стимулюванні розвитку різноманітних технологій з метою практичного впровадження всіх винаходів. При цьому використовуються економічні, правові та організаційні інструменти впливу. Основні принципи такої політики полягають у тому, що інноваційна політика встановлюється державою на користь держави. Державна інноваційна політика має на меті стимулювати розвиток науково-технічного та промислового потенціалу, сприяти практичному впровадженню винаходів та прискоренню розвитку технологій. Для цього застосовуються економічні, правові та організаційні інструменти впливу. Згідно з основними принципами державної інноваційної політики вона встановлюється на користь держави, проте держава не має повного контролю над інноваціями, а лише регулює та стимулює їх. Учасники інноваційного процесу вільні у виборі, як буде реалізовано нововведення, з ким тощо. Держава зберігає право брати участь або повністю контролювати проекти національного чи глобального значення, а також підтримує всі ініціативи, що не суперечать законодавству. Ініціатором може бути як організація, так і окрема особа.

Розвиток економіки країни залежить не тільки від наявності ринкової економіки, а від того, як держава сприяє підприємництву та інноваційним проектам. Державні програми підтримання інновацій мають бути спрямовані на досягнення довготермінових цілей розвитку країни, з урахуванням інвестиційного характеру інновацій. Такі програми можуть бути коротко-, середньо- та довготерміновими, й повинні підтримуватися державою протягом тривалого періоду. При здійсненні інноваційної політики держави мають враховувати не тільки економічну вигоду від упровадження інновацій, але й неекономічні чинники, такі, як соціальна відповідальність, екологічні наслідки, моральні принципи тощо. Крім того, важливим є створення сприятливого інноваційного середовища в країні, що містить у собі різноманітні елементи, такі, як наукові дослідження, розвиток технологій, освіту та підтримання підприємництва.

Успіх інноваційної політики країни залежить від того, наскільки добре держава зможе залучити й підтримати висококваліфікованих фахівців, створити інноваційну інфраструктуру, сприяти взаємодії між галузями економіки та забезпечити доступ до інноваційних ресурсів. Важливим є також створення правової бази, яка регулює інноваційну діяльність у країні, що сприятиме розвитку інновацій. Зважаючи на відмінну динаміку фінансових показників у різних регіонах, необхідно провести аналіз впливу різноманітних економічних факторів на ефективність регіонального розвитку. Зокрема, слід звернути увагу на галузеву структуру економіки, рівень інвестиційної привабливості території, рівень розвитку інфраструктури, наявність фінансових ресурсів

та доступ до них, а також соціально-економічний потенціал регіону. Результати такого аналізу допоможуть розробити стратегію ефективного регіонального розвитку, спрямовану на забезпечення максимальної ефективності використання ресурсів і досягнення сталого економічного зростання.

Існують три види національних стратегій, які визначаються залежно від форми підтримки науки, науково-технічної та інноваційної діяльності (рис. 1).

Перша з них – стратегія активного втручання, що передбачає підтримання науки та інновацій як ключового фактора успішного економічного зростання країни. Держава надає податкові пільги малому та суміжному бізнесу, а також підтримує університетську науку. Прикладами країн, які використовують таку стратегію, є Японія, Франція та Нідерланди. Друга стратегія – децентралізоване регулювання, яка полягає в тому, що держава не втручається жорстко в наукову, технічну та інноваційну діяльність, але відіграє важливу регуляторну роль. Вона створює сприятливе інноваційне середовище, підтримує інноваційні проекти та виділяє необхідні для їх реалізації ресурси. США та Німеччина дотримуються цієї стратегії. Третя – змішана стратегія, яку використовують у країнах, де більшість економіки представлена державним сектором (Китай, Швеція). Вона поєднує в собі обидві попередні стратегії, застосовуючи стратегію активного втручання до державних організацій та стратегію децентралізованого управління до приватних. Основна стратегія розвитку інновацій в економіці – стратегія розвитку інноваційного сектора, що фокусується на конкретному продукті або технологічному нововведенні.

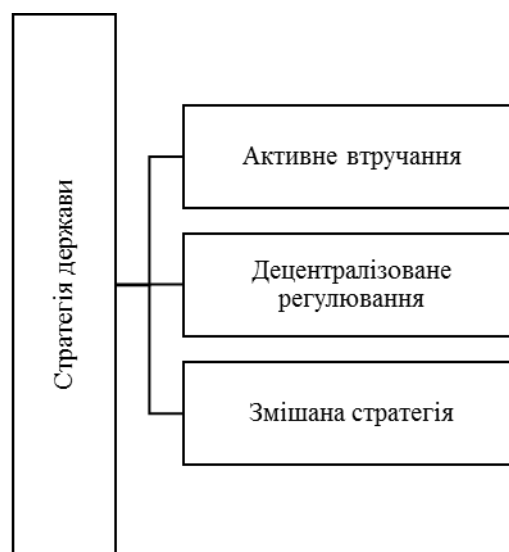

Рисунок 1. Види стратегій держави стосовно до науково-інноваційної діяльності

Вибір стратегії залежить від багатьох факторів, таких як наявність ресурсів, ризику, терміни впровадження та очікувані результати. Крім того, важливо мати на увазі інноваційний потенціал конкретної сфери економіки та потреби ринку.

Важливо також звернути увагу на те, що інновації не обмежуються лише розроблення нових продуктів і технологій. Інновації можуть стосуватися процесів виробництва, маркетингу, організації робочого місця та багатьох інших аспектів бізнесу. Важливо виявляти потенційні можливості для інновацій у різних сферах діяльності компанії та впроваджувати їх для підвищення конкурентоспроможності й ефективності.

Основною інноваційною стратегією є створення, впровадження та поширення інновацій, що потребує значного державного втручання, але водночас може забезпечити

великі довготермінові переваги, такі, як монополія на ринку. Держава може підтримувати інноваційну діяльність через правову, фінансову, економічну та інформаційну підтримку. Правове забезпечення інноваційної політики включає закони та інші законодавчі заходи щодо підтримання та регулювання національних інноваційних систем. Фінансово-економічне забезпечення полягає у фінансуванні інноваційних проєктів, а інформаційне забезпечення – у наданні необхідних інформаційних ресурсів, підтриманні освіти й статистичних даних. Крім того, держави повинні дбати про свій внутрішній ринок, оскільки інноваційна діяльність вітчизняних компаній може призвести до монополії, тому держави можуть накладати антимонопольні обмеження або сприяти створенню конкуруючих компаній на внутрішньому ринку. Інноваційна політика кожної країни повинна бути розглянута з огляду на її вплив на світову економіку в цілому, оскільки нові продукти можуть знаменувати етап народження нового технологічного укладу з високою монополією ринку.

Науково-технічний прогрес дозволяє вирішувати нові завдання та використовувати економічний потенціал. Проте варто зазначити, що успіх інноваційної діяльності залежить від багатьох чинників, таких, як фінансування, правове забезпечення, наявність кваліфікованого персоналу й доступ до інформаційних ресурсів. Держава відіграє важливу роль у створенні сприятливих умов для розвитку інноваційної діяльності, зокрема через підтримання правових та фінансових інструментів, забезпечення доступу до інформації та підтримання освіти. До того ж, важливо розуміти, що національні стратегії інноваційного розвитку повинні бути гармонійно зіставлені з міжнародними тенденціями та вимогами, оскільки інновації не мають меж та географічних обмежень. Тому ефективна інноваційна політика має бути гнучкою й забезпечувати співпрацю з іншими країнами та міжнародними організаціями.

Одним із загально поширених та доступних концептів є інноваційна політика країни, яка впливає на швидкість і тривалість технічних модів, які можуть тривати до 100 років та містять три етапи: походження та становлення, домінування технологічного режиму та вмирання. Розповсюдження інновацій – процес, який може впливати на дифузійні процеси технологічних інновацій, що пов'язані з технологіями виробництва. Інструмент трансферу інновацій дозволяє винахідникам передавати інновації та права на них іншим, регулюючи процес дифузії. Трансформаційна зміна здійснюється в чотири етапи, які включають цілепокладання, стратегічний аналіз, вибір інноваційної стратегії та реалізацію інноваційної стратегії. Дослідження та розроблення відіграють важливу роль в інноваційному процесі, забезпечуючи нові знання та методи виробництва для створення нових продуктів та ресурсів.

У процесі інноваційного розвитку дуже важливо брати до уваги ризики та виконувати ефективний контроль за процесом. Також необхідно виявляти можливість залучення нових інвесторів та партнерів. Для успішної інноваційної діяльності необхідне постійне підтримання соціальних та економічних реформ, а також розвитку освіти й кваліфікації населення. В цілому, інноваційний розвиток є важливим інструментом для підвищення конкурентоспроможності національної економіки та підтримання сталого розвитку країни.

Розв'язання проблем з економічним розвитком можна досягти за допомогою використання існуючих технологій та методів, зосереджених на розвитку людського капіталу. У розвинених країнах фінансування досліджень та розвитку коливається від 1% до 3% ВВП і здійснюється через дослідницькі центри приватних підприємств, що фінансуються приватним сектором та спираються на державні системи освіти, інфраструктуру й економічні стимули. Крім того, часто розвинені країни

використовують кошти компаній венчурного капіталу для розвитку науково-дослідних та дослідно-конструкторських розроблень (НДДКР). Такі компанії зазвичай створюються спеціально для реалізації проектів і складаються з ентузіастів, які беруть на себе ризик того, що ринок не прийме інновацію. Водночас інвестиції кількох компаній венчурного капіталу допомагають знизити ризик втрати інвестованих коштів. Зокрема, фінансування інновацій може здійснюватися через гранти, позики, страхування та капітал, адміністративна підтримка може включати юридичний супровід, надання необхідної інформації та кадрову підтримку. Управління ризиками може бути забезпечене шляхом чіткого визначення цілей та пріоритетів розвитку, залученням експертів та використанням відповідних інструментів. НДДКР повинна бути взаємодією між наукою, технологією та ринком. Ця взаємодія залежить від того, наскільки швидко наука може розробити технології, які можна комерціалізувати, та наскільки швидко ринок може прийняти ці технології. Одним із ключових факторів розвитку НДДКР є підвищення якості та кількості людського капіталу, що забезпечить якісний розвиток НДДКР у країні. Ключовими факторами розвитку людського капіталу є освіта та підвищення кваліфікації, досвід роботи в НДДКР та залучення талановитих людей.

Також ефективне управління інноваційними проектами має велике значення для успішного розвитку НДДКР. Зокрема, важливо правильно визначати цілі та пріоритети проектів, залучати експертів для аналізу та підтримки проектів, забезпечувати адекватне фінансування та адміністративну підтримання, а також здійснювати ефективний моніторинг та контроль за ризиками проектів.

Отже, розвиток НДДКР вимагає комплексного підходу, що містить не лише фінансування та наукові дослідження, а й розвиток людського капіталу, ефективне управління проектами та взаємодію з ринком.

На сьогодні існує кілька основних типів організаційних структур, які сприяють розвитку інновацій. Наприклад, Фонд початкового фінансування (TEKENS, Фінляндія) застосовує аналітику для виявлення перспективних проектів на ранній стадії, фінансує їх та забезпечує організаційну підтримку, а потім знаходить нових партнерів та спонсорів. Бізнес-інкубатори (KAIST, ETRI, Корея) надають послуги стартапам на стадії до комерціалізації, забезпечуючи необхідними ресурсами для розвитку інноваційних проектів на ранній стадії. Державні венчурні фонди (SBIC, США) відстежують компанії від початку до виходу на ринок та комерційного успіху, фінансують компанії, залучають нових інвесторів та беруть участь в управлінні. Універсальні інститути підтримання інновацій (Avanchi Program, Мексика) забезпечують підтримання на всіх етапах інноваційного процесу та мають власні дослідницькі центри, які розробляють інновації та діляться результатами з бізнесом.

Державні технологічні агентства (NTA, Японія) спрямовані на створення національної інноваційної системи. Вони фінансують дослідження та розвиток, надають кредити на низьких процентах для стартапів, створюють мережі для співпраці між науковими установами та компаніями, організують конференції та інші заходи для підтримання інновацій. Однак ці організації мають багато обмежень у фінансуванні та підтриманні стартапів, що знаходяться на ранній стадії розвитку.

Консалтингові компанії з інновацій (IDC, США) надають послуги з консультування щодо стратегії розвитку, аналізують ринки й технології, розробляють бізнес-плани та пропонують рекомендації для вдосконалення інноваційного процесу. Ці компанії працюють з різними секторами економіки, зокрема з промисловістю, фінансами, медіа та іншими галузями.

Висновки Існує широкий спектр організаційних структур, які підтримують інноваційну діяльність у різних країнах світу. Кожен тип структури має свої переваги та обмеження, тому вибір структури повинен залежати від специфіки інноваційного проекту та контексту, в якому він розробляється.

В Україні спостерігається відставання економічного компонента інноваційної кампанії в порівнянні з політичною складовою. Незважаючи, що віддає влада інноваційній сфері, очевидно, що адміністративне регулювання само по собі не здатне створити інноваційну економіку в країні. Досвід інших країн показує, що розумне поєднання цільової державної політики, яка вибудовується елітами, й ринкового механізму є найефективнішим. Інноваційний шлях є стратегічним вектором розвитку людства в найближчу перспективу, оскільки забезпечення політичної стабільності та економічного зростання через інші шляхи є неможливим. Тільки формування та успішний розвиток інноваційно-орієнтованої економіки дасть змогу Україні перетворитися з транзитивної країни прецесійного типу на країну з високим рівнем добробуту переважної частини суспільства. Побудова органічної економічної моделі, заснованої на знаннях, креативності й перспективному баченні майбутнього, передбачає створення умов для перетворення науково-технічного потенціалу України в один з основних драйверів політичного й соціально-економічного зростання. Яскравими майбутніми результатами формування інноваційно-орієнтованої економіки в Україні повинні стати якісно новий рівень ресурсозбереження та зростання продуктивності праці.

Створення інноваційно-орієнтованої економіки в Україні потребує розвитку науково-технічного потенціалу, створення умов для розроблення й упровадження нових технологій і продуктів, а також залучення іноземних інвестицій. Для досягнення цих цілей необхідно розвивати сприятливе середовище для бізнесу, зменшувати бюрократичні бар'єри та спрощувати процедури реєстрації бізнесу. Також важливо забезпечити ефективне використання ресурсів та зменшення негативного впливу на довкілля.

Conclusions. In general, there is a wide range of organizational structures that support innovative activities in different countries of the world. Each type of structure has its advantages and limitations, so the choice of structure should depend on the specifics of the innovation project and the context in which it is developed.

In Ukraine, there is a lag in the economic component of the innovation campaign compared to the political component. Despite the attention given to innovation by the authorities, it is evident that administrative regulation alone cannot create an innovative economy in the country. The experience of other countries shows that a smart combination of targeted state policy built by elites and market mechanisms is most effective. The innovation path is a strategic vector of human development in the near future, as ensuring political stability and economic growth through other means is not possible. Only the formation and successful development of an innovation-oriented economy will enable Ukraine to transform from a transitional country of the precision type to a country with a high level of prosperity for the majority of the society. Building an organic economic model based on knowledge, creativity, and a forward-looking vision of the future requires creating conditions for transforming Ukraine's scientific and technical potential into one of the main drivers of political and socio-economic growth. The bright future results of creating an innovation-oriented economy in Ukraine should be a qualitatively new level of resource conservation and labor productivity growth.

Creating an innovation-oriented economy in Ukraine requires the development of scientific and technical potential, creating conditions for the development and implementation of new technologies and products, as well as attracting foreign investments. To achieve these goals, it is necessary to develop a favorable business environment, reduce

bureaucratic barriers and simplify registration procedures. It is also important to ensure the efficient use of resources and reduce the negative impact on the environment.

Список використаних джерел

1. Білошапка В. С. До питання про вплив держави на формування інноваційно-орієнтованої економіки. Фінансове забезпечення інноваційних проєктів малого та середнього бізнесу: глобальні виклики та українські реалії: зб. матеріалів I Міжнар. наук.-практ. конф. Київ: КНЕУ, 2016. С. 16–19.
2. Григорук П., Пайонк О., Хрущ В. Інноваційно орієнтовані соціально-економічні системи як об'єкт моделювання. Modeling the development of the economic systems. 2022. Vol. 1. P.146–152. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-3-17>
3. Редзюк Є. В. Глобальний інноваційно-інвестиційний розвиток і місце України в цьому процесі. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Науково-практичний журнал. 2017. Вип. 11. С. 27–35.
4. Стадник В., Йохна В., Любка В. Методологія інституційного підходу в процесах формування інноваційно-орієнтованих соціально-економічних систем. 6th International Scientific and Practical Conference «International Scientific Discussion: Problems, Tasks and Prospects». Brighton, United Kingdom: Scientific Collection «InterConf+», 2023. P. 35–53.
5. Станасюк Н. С. Інтелектуально-інноваційні кластери як основа становлення інноваційно-орієнтованої моделі розвитку в державі. Сучасні детермінанти розвитку бізнес-процесів в Україні зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. Київ: Київський національний університет технологій та дизайну, 2019. С. 147–150.
6. Ратинський В. В. Аутсорсинг як елемент інноваційної стратегії управління діяльністю сервісних підприємств. Соціально-економічні проблеми і держава. 2019. № 2 (19). С. 114–122.
7. Терон І. В. Проблемні аспекти соціального розвитку сільських територій на етапі переходу до інноваційно-орієнтованої моделі економіки. Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки: зб. тез доповідей Міжнар. наук.-практ. інтерн.-конф. Кропивницький: Ексклюзив-Систем, 2018. С. 151–153.

References

1. Bilošapka V. S. (2016) Do pytanja pro vplyv deržavy na formuvannja innovacijno-orijentovanoj ekonomiky [To the question of the influence of the state on the formation of an innovation-oriented economy]. Proceedings of the Finansove zabezpečennja innovacijnyx proektiv maloho ta seredn'oho biznesu: hlobal'ni vyklyky ta ukrajins'ki realiji: zb. materialiv I Mižnarodnoji naukovopraktyčnoji konferenciji. Kyjiv: KNEU. P. 16–19.
2. Hryhoruk P., Pajonk O., Xrušč V. (2022) Innovacijno orijentovani social'no-ekonomični systemy jak objekt modeljuvannja [Innovatively oriented socio-economic systems as an object of modeling]. Modeling the development of the economic systems. 2022. Vol. 1. P.146–152. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-3-17>
3. Redzjuk J. V. (2017) Hlobal'nyj innovacijno-investycijnyj rozvytok i misce Ukrajinu v c'omu procesi [Global innovation and investment development and the place of Ukraine in this process]. Problemy innovacijno-investycijnogo rozvytku. Naukovo-praktyčnyj žurnal. Vol. 11. P. 27–35.
4. Stadnyk V., Joxna V., Ljubka V. (2023) Metodolohija instytucijnogo pidxodu v procesax formuvannja innovacijno-orijentovanyx social'no-ekonomičnyx system [Methodology of the institutional approach in the processes of formation of innovation-oriented socio-economic systems]. Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference “International Scientific Discussion: Problems, Tasks and Prospects”. Brighton, United Kingdom: Scientific Collection “InterConf+”. P. 35–53.
5. Stanasjuk N. S. (2019) Intelektual'no-innovacijni klasteri jak osnova stanovlennja innovacijno-orijentovanoj modeli rozvytku v deržavi: Sučasni determinanty rozvytku biznes-procesiv v Ukrajinu [Intellectual and innovative clusters as a basis for the formation of an innovation-oriented development model in the state]. Proceedings of the Mižnarodnoji naukovo-praktyčnoji Internet-konferenciji. Kyjiv: Kyjivs'kyj nacional'nyj universytet tehnolohij ta dizajnu, 2019. P. 147–150.
6. Ratyns'kyj V. V. (2019) Outsorsynh jak element innovacijnoji stratehiji upravlinnja dijal'nistju servisnyx pidpryjemstv [Outsourcing as an element of innovative management strategy of service enterprises]. Social'no-ekonomični problemy i deržava (electronic journal). Vol. 2 (19). P. 114–122. URL: <https://sepd.tntu.edu.ua/index.php/uk/archive/2018-2-19/574-2019-01-24-10-55-27> (accessed: 05 April 2023).
7. Teron I. V. (2018) Problemnij aspekti social'noho rozvytku sil's'kyx terytorij na etapi perexodu do innovacijno-orijentovanoj modeli ekonomiky [Problematic aspects of the social development of rural areas at the stage of transition to an innovation-oriented model of the economy]. Rozvytok innovacijno-intehrovanyx struktur u vymiri formuvannja innovacijno-orijentovanoj modeli ekonomiky: zbirnyk tez dopovidej Mižnarodnoji naukovo-praktyčnoji internet-konferenciji. Kropyvnyč'kyj: Ekskljuzyv-System. P. 151–153.